

delegationsmodel, som Folketinget teoretisk kan underkende. For det fjerde Lagtinget som principielt Færøernes øverste demokratiske myndighed i alle anliggender. For det femte alle sagsområder underlagt Lagtingets jurisdiktion, selv om Danmark kan administrere områderne, til vi selv er klar til det. For det sjette, færinger og danskere beholder de samme rettigheder hjemme som ude hos hinanden. Og for det syvende en systematisk nedtrapning af bloktilskuddet over en fastlagt årrække, som vi kan enes om.

I Lagtingets udenrigspolitiske udvalg skrev Socialdemokraterne og Sambandspartiet fællesbetænkning til landstyreets forslag til forhandlingsoplæg med regeringen, og disse to store oppositionspartier skrev følgende:

»Mindretallet råder til en ordning, som klart giver Færøernes Lagting øverste magt i overtagne sagsområder, og hvor ingen begrænsninger findes for, hvilke sagsområde kan blive overtaget. Lagtinget træffer beslutning om, hvornår og hvilke sagsområder der skal overtages.«

Det er også tale, som landstyret forstår, og som vi sikkert kan enes om at få gennemført, og hvis flertallet og oppositionen i Lagtinget kan enes om nogle ting, så burde der også være fælles grundlag for regeringen og landstyret.

Statsstøtten er det springende punkt i forhandlingerne. Regeringen ønsker ikke, at Færøerne bliver selvstændige, og den bruger bloktilskuddet som gulerod og pression imod landstyret.

Hr. Duetofts udtalelse om økonomisk belønning for troskab og straf for opsætsighed imod rigsfællesskabet betegner vel Folketingets underliggende holdning til spørgsmålet om Færøernes suverænitet.

Hvis Færøerne skulle falde fra riget, opstår der et havgab på en kvart million kvadratkilometer i Danmarks udstrækning fra Gedser til Thule. Tabet af det færøske havområde vil Danmark dog nok komme over, men det frafald ville have en dominoeffekt på det enorme Grønland. At miste denne to millioner kvadratkilometer store danske ø i international sammenhæng ville være et uoverskueligt prestigeslag for Danmark, og det har vi faktisk sympati for på Færøerne.

Derfor fornemmer jeg, at Folketinget endda ville strække sig så langt som, om ikke at fordoble, så alligevel at forøge statstilskuddet til Færøerne og Grønland, hvis det var nødvendigt

for at sikre vores afhængighed af Danmark. Og den følelse er jeg også rede til at undskylde.

Men det er selvfølgelig en hypotetisk tanke. Den tanke er lige så hypotetisk som den, jeg et par gange har været fristet til, og det er, hvor blødgjort den stærke islandske nationalånd ville være i dag, hvis sagænen ikke havde taget sin suverænitet i 1918, men i stedet fået statsstøtte og i dag modtog f.eks. 6 mia. kr. i bloktilskud fra Danmark – det ville de have gjort – 6 mia. kr. til Island, og Island havde haft samme status i riget som Færøerne.

Og 6 mia. kr. ville Danmark nok kunne klare at betale med en tilsvarende større økonomi, hvis Island var del af den danske økonomi på samme måde, som Færøerne er det, men Island ville så være en lige så afhængig bistandsklient som Færøerne og Grønland.

Regeringen har en stor opgave på vegne af Danmark og over for det færøske folk, hvoraf et stort flertal ønsker en politisk værdig og økonomisk ansvarlig løsning af vor uoverensstemmelse, og det er jeg sikker på at det store flertal i Folketinget også ønsker. Hverken Folketinget eller Lagtinget kan være andet bekendt end en ny aftale, som peger fremad, og som møder det færøske folks ønske om at indrette vort land ud fra dets naturlige forudsætninger.

Vi erfarede dansk økonomisk og politisk fjernstyring af Færøerne i 1990'erne med stor utilfredshed til følge, og vi har fået rettet de misforståelser op bagefter. Vi kan ikke ønske utilfredsheden væk. Færinger lever for øjeblikket i et politisk tomrum, nu hvor hjemmestyreløven er udtømt og udbrændt og vi mangler et konstitutionelt grundlag at sætte i stedet. Tomrummet lader sig heller ikke true, bluffe eller kue væk. Det kan kun udfyldes af opfindsomhed og modig og konstruktiv politisk handling fra færøsk og fra dansk side.

Den politiske udvikling fuldbyrdes aldrig, verden går videre, som fru Arnold sagde i dag. Der sker noget hele tiden. For Færøerne er den proces desværre gået i stå, og den kan kun sættes i gang igen, hvis alle gode kræfter i Lagtinget og Folketinget finder en så tilfredsstillende løsning på konflikten, at et optimalt antal færinger føler, at nu har vi igen fået gode relationer med Danmark og af hjertet ønsker at udvikle et godt nabo- og venskab.

Jeg slutter med at ønske regeringen et rigtig godt møde sidst i oktober, og jeg er sikker på, at vi når til et resultat ganske snart.